



اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران معاونت بررسی‌های اقتصادی

توصیه‌های OECD به نروژ به عنوان یکی از کشورهای موفق نفتی



با وجود افت قیمت نفت طی چند سال اخیر و وخیم‌تر شدن اوضاع اقتصادی برخی کشورهای نفتی، اما اقتصاد نروژ توانسته عملکرد خوبی داشته باشد. با این حال، طبق گزارش «سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD)» کشور نروژ برای دستیابی به رشد پایدار، نیازمند اصلاحات بیشتری برای تنوع بخشیدن به اقتصاد، بهبود کارایی هزینه‌های عمومی به ویژه در بخش زیرساخت‌های حمل و نقل، اطمینان از سطح بالای درآمد کنونی و رفاه و برابری برای نسل‌های آینده است.

در ادامه، به برخی از اقدامات اقتصادی نروژ به عنوان یک اقتصاد نفتی موفق اشاره شده و همچنین توصیه‌های سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه در ارتباط با هر کدام از اقدامات مورد بررسی قرار می‌گیرد.



اقتصاد نروژ

با وجود قیمت‌های پایین نفتی در سال‌های اخیر، اقتصاد نروژ همچنان عملکرد خوبی داشته و نوسان‌های بازار نفت نتوانسته تاثیری بر اقتصاد این کشور بگذارد. پویایی محیط کسب و کار و مدیریت ثروت منابع، عواملی است که موجب شده نروژ یکی از بالاترین «سرانه تولید ناخالص داخلی» را در جهان داشته باشد. علاوه بر این، با وجود به کارگیری مدل نوردیک^۱ در این کشور، که کاهش نابرابری اجتماعی را به همراه دارد، نروژ در بسیاری از سطوح توانسته به میزان قابل توجهی از رفاه و خوشبختی در جامعه دست یابد. قوانین جامع تحصیلی، سلامت و حمایت از خانواده عوامل کلیدی در این مسیر بوده‌اند. برقراری این سطح بالا از رفاه، استفاده از فرصت‌های دیجیتالی کردن^۲ و جهانی شدن؛ همچنین غلبه بر چالش‌های ناشی از روند بلند مدت کاهش تولید نفت و گاز نشان می‌دهد که سیاست‌های اتخاذ شده در این کشور در مسیر مناسبی قرار گرفته‌اند.

در اقتصاد نروژ با توجه به کاهش منابع نفتی و بالا رفتن سن جمعیتی، لازم است در بخش‌های غیرنفتی متنوع‌سازی صورت گیرد و همچنان به بهره‌برداری از فرصت‌های جهانی شدن و تغییرات تکنولوژیکی ادامه دهد. به طور کلی، محیطی سیاستی در این کشور، سازگار با کسب و کار است. ضمناً، نرخ ارز شناور در این کشور نقش اساسی در تعدیل شوک‌هایی مانند کاهش شدید قیمت نفت در سال ۲۰۱۴ داشته است.

البته شایان ذکر است نروژ نیز همانند بسیاری از اقتصادهای دیگر طی چند سال اخیر کاهش رشد بهره‌وری و کندتر شدن رشد سرانه تولید ناخالص داخلی را تجربه کرده است.

توصیه‌های سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه برای رشد پایدار در اقتصاد نروژ

توصیه‌های کلیدی OECD	اقدامات کشور نروژ
عادی سازی وضعیت پولی، آماده سازی برای اصلاح قیمت مسکن	
پیش بینی می شود که نرخ سیاست پولی یا همان نرخ بهره که از مارس ۲۰۱۶ به کمترین رقم خود یعنی ۰.۵ درصد رسیده بود از اواخر ۲۰۱۸ شروع به افزایش نماید لذا عادی سازی سیاست پولی یکی از اقداماتی است که نروژ می باید انجام دهد. این کشور باید آماده اعمال واکنش گسترده‌ای در مقابل کاهش رشد بازار بدهی و مسکن باشد. در صورت لزوم، این واکنش ها می باید تاخیر در عادی سازی سیاست‌های پولی و سیاست مالی هدف گذاری شده، را نیز شامل شود.	پس از افت قیمت‌های نفت، سیاست‌های پولی نروژ همچنان پشتیبان رشد اقتصادی این کشور بوده است. بازار مسکن با تغییراتی همراه بوده و در نهایت قیمت‌های مسکن شروع به افت کرده است؛ اما نگرانی‌ها در مورد سطوح بدهی همچنان ادامه دارد.

^۱ منظور از مدل نوردیک (Nordic)، مدل‌های اقتصادی و اجتماعی کشورهای نوردیک (دانمارک، فنلاند، ایسلند، نروژ و سوئد) بوده که ترکیبی از اقتصاد بازار آزاد و دولت رفاه است.

^۲ Digitalization



توصیه‌های کلیدی OECD	اقدامات کشور نروژ
اطمینان از دسترسی عادلانه به ثروت منابع بین نسلی، افزایش ارزش پول در مخارج عمومی	
<p>اقتصاد نروژ برای اطمینان نسبت به تغییر از یک دوره وضعیت مالی انبساطی به مالی خنثی^۴، باید بر کنترل مخارج دولت و کارایی خدمات عمومی متمرکز شود. به منظور افزایش کارایی، بازنگری منظم مخارج باید شدت یابد. برای سرمایه‌گذاری زیرساخت‌های حمل و نقل، تحلیل هزینه-منفعت در انتخاب پروژه‌ها بیشتر به کارگرفته شود و بعد از انتخاب پروژه‌ها، کنترل های لازم به منظور جلوگیری از تورم هزینه‌ها افزایش یابد.</p>	<p>با فرض اینکه جمعیت در حال پیرتر شدن است و احتمال کاهش توان بازپرداخت صندوق‌های بازنشستگی وجود دارد، تغییر قاعده مالی از تنظیم کسری بودجه از رقم ۴ درصد ارزش صندوق ثروت^۳ به ۳ درصد، این اطمینان را می‌دهد که صندوق ثروت برای نسل‌های آینده دست نخورده باقی می‌ماند.</p>
تسهیل تنوع‌بخشی در بخش‌های غیرنفتی، بهره‌گیری از فرصت‌های جهانی شدن و دیجیتالی سازی	
<p>در اقتصاد نروژ باید برنامه کاهش نرخ مالیات بر درآمد کامل شود. ضمناً انحراف مالیاتی در بازار مسکن باید کاهش یابد. باید تخفیف بهره وام مسکن^۵ متوقف شود یا مالیات بر دارایی مسکن افزایش یابد و در عین حال به مقارن‌سازی سیستم مالیاتی نیز باید توجه شود.</p> <p>برای نرخ مالیات بر ثروت، با توجه به این که اثر قابل توجهی بر بازدهی پس‌انداز در محیط‌های کم بازده دارد، کاهش بیشتری در نظر گرفته شود. در عین حال به نابرابری‌ها نیز توجه شود.</p>	<p>خالص نرخ مالیات بر درآمد اشخاص در نروژ ۲۴.۱ درصد است که از میانگین ۱۹.۱ درصد کشورهای OECD بالاتر است ولی نرخ مالیات بر درآمد شرکتی در این کشور ۲۴ درصد است که تقریباً با میانگین کشورهای OECD، مشابه است. نرخ بالای مالیات در نروژ شرایط کسب و کارها را برای رقابت در اقتصاد جهانی سخت‌تر کرده و اختلال در سیستم مالیات موجب انحراف در پس‌انداز و سرمایه‌گذاری شده است.</p>
<p>طبق توصیه‌ها، تقویت سیاست رقابتی کشور نروژ باید ادامه یابد و به ویژه معافیت‌های موردی در بخش کشاورزی نیز حذف شود. همچنین سهم دولت در کسب و کارها، بخصوص در بازارهای با عملکرد خوب باید کاهش بیشتری پیدا کند. بعلاوه از طریق رژیم ورشکستگی، مسیرهای بازیابی برای بنگاه‌های مواجه با مشکل، تقویت شود. به منظور حمایت از مصرف‌کننده‌ها، سیستم صدور مجوز تاکسی با مقرراتی با محدودیت کمتر جایگزین شود.</p>	<p>جبران هزینه‌های بالای نیروی کار از طریق ارتقاء محیط کسب و به رونق کسب و کارها کمک خواهد نمود.</p>
حفظ سطوح بالایی از مشمولیت از طریق بهبود مهارت‌ها و مشارکت نیروی کار	

^۳ Wealth Fund^۴ سیاست مالی خنثی؛ معمولاً زمانی انجام می‌شود که اقتصاد در حالت تعادل است. مخارج دولت به طور کامل توسط درآمدهای مالیاتی تامین شده و به طور کلی نتیجه بودجه اثر خنثی در سطح فعالیت های اقتصادی دارد.^۵ تخفیف بهره وام مسکن، تخفیف مالیاتی براساس مقدار بهره وام مسکنی است که افراد در یک سال مالیاتی معین برای ملک شخصی خود می‌پردازند.



توصیه‌های کلیدی OECD	اقدامات کشور نروژ
<p>باید آگاهی کارفرمایان در زمینه برخورداری از مشوق‌های مربوط به ارائه فضاهایی برای آموزش فنی- حرفه‌ای، تقویت شود.</p> <p>انگیزه کارفرمایان در رابطه با ارائه مکان‌هایی برای آموزش‌های فنی-حرفه‌ای از طریق کاهش هزینه‌ها، کاهش دستمزد کارآموزان یا ارائه یارانه‌های اضافی، تقویت شود.</p>	<p>نروژ با کسری قابل توجه مراکز آموزش فنی-حرفه‌ای روبروست و بخش اعظم آموزش‌های حرفه‌ای توسط مدارس مقاطع متوسطه ارائه می‌شود. همچنین بسیاری از دانش‌آموزان مقاطع تحصیلی متوسطه به بالا در کلاس‌های آموزش حرفه‌ای قادر به تکمیل دوره نیستند که این امر در بلند مدت خطر اشتغال ناپایدار و با دستمزد پایین را برای افراد به همراه دارد و همچنین عرضه مهارت‌های حرفه‌ای برای کارفرمایان را تضعیف می‌کند.</p>
<p>اصلاحات مرخصی استعلاجی و حقوق معلولان از طریق تامین مالی کارمندانی که به علت بیماری به مرخصی استعلاجی رفته‌اند، ادامه یابد و در عین حال ارزیابی‌های پزشکی دقیق‌تری صورت گیرد.</p>	<p>عرضه نیروی کار همچنان در معرض خطر قرار دارد زیرا سیستم بیمار و ناتوان نیروی کار، به اندازه کافی افراد با ظرفیت کاری را به ورود مجدد به بازار کار تشویق نمی‌کند.</p>
پایداری زیست محیطی	
<p>هنگام مواجهه با مسائل خاص، بخصوص تغییرات اقلیمی، مالیات‌های زیست محیطی در بین بخش‌ها و فعالیت‌ها یکنواخت‌تر شود.</p>	<p>مالیات‌های زیست محیطی به خوبی توسعه یافته و کمیته مالیات سبز ۶، پیشنهادهای را برای دست‌یابی به پیشرفت‌های بیشتر ارائه کرده است.</p>

منبع:

OECD, (۲۰۱۸), "Norway", OECD Economic Surveys.

تهیه شده توسط فروغ کریمی امیرکیاسر

دی ماه ۱۳۹۶